

el davantal de pere calders

Bou per bèstia grossa

L'esperit progressista, quan es porta posat de tota la vida, exposa a sobresalts i a contratemps considerables. És clar que es tracta d'un afer controvertible, que ens permet d'ésser objectius amb trampa, perquè el progressisme vesteix, engalana, i sovint ens l'autoadju-

diquem segurs de quedar bé. En principi, proposar-se d'anar sempre endavant sembla una actitud de cartes fermes i ens passa que no parem prou esment que fins i tot les autopistes han de fer giragonses i marrades de retrocés per poder arribar a terme sense topar amb obstacles naturals.

Quan la gent ens fem grans (no pas sempre de gust) anem temperant les frisances i veiem, amb vista cansada, les coses d'una altra manera. No n'hi ha pas per estar-ne content, però és així. És més: quan alguna persona d'edat provectora, un vell o una vella si hem de parlar amb franquesa, vol fer veure que encara és allò que havia estat —a base de fingir una juvenesa que s'ha de reinventar— fa pena.

Quan jo tenia disset anys m'entusiasmava, de veres, amb la munió de formigues que en Salvador Dalí deixava anar damunt la taula abans d'encetar una conferència. Ho trobava genial, i sort que ningú no em preguntava per què. Ara, en canvi, se m'ha anat refredant l'ànima que m'aguanta i propostes tan engrescadores com les que ens fa l'artista d'origen grec Jannis Kounellis em deixen

l'esma més aviat volàtil.

Jannis Kounellis, promogut per la prestigiosa galeria Joan Prat, exposa a l'Espai Poblenou un muntatge format per peces de bou acabades de sortir de l'escorxadador. Els trossos d'animals immolats s'exhibeixen penjats amb ganxos de carnisseria i, segons ho explica una crítica de premsa diària, el conjunt va acompanyat "per un ballet sonor de quinqués i estufes de gas butà permanentment enceses. Per completar el conjunt, Jannis Kounellis ha erigit un mur de bosses de xarpellera sostingut per bigues d'acer. El resultat impo-

sa". Ho crec. Es pot assegurar que és de les vegades que l'art ha fet un salt estupend de debò. La naturalesa de la carn —que ja se sap que és feble— dona un caràcter de nerviosisme febrós a l'exposició, perquè les peces exposades es fan malbé a mesura que passen les hores i cal canviar-les tan bon punt amenacen de donar entrada als cucs. Per tant, la novetat hi és, tot i que planteja incògnites interessantíssimes: suposen un col·leccionisme que haurà de canviar els espais habituals per neveres i mantenir-se molt atent al treball dels escorxadors, d'on poden sorgir eminents artistes plàstics. Segons com vagi la valoració dels crítics, el preu de les llonzes i dels bistecs

es dispararà, de manera que només ens faltava aquesta.

I ja que he esmentat els crítics, no sé com pot haver-hi algú que no sàpiga apreciar els seus afanys per no quedar-se enrera, ara que a l'art ja li tenim el peu al coll. És una situació que ens ha costat segles d'arribar-hi, però finalment ho hem aconseguit.

La meua referència als crítics es fonamenta en dades en ferm, no pas en especulacions. Cenyint-me a l'exposició de Jannis Kounellis, ja que hi som, em plau de reproduir alguns comentaris que li ha dedicat un diari barceloní: "Kounellis ha anat configurant una sintaxi particular determinada per una sèrie de pautes força recurrents: els contrastos materials orgànics i industrials, la presència del fum o del foc, l'obsessió d'obstruir portes i finestres amb l'acumulació de pedres, fustes o deixalles urbanes." I, més endavant, diu: "En aquesta obra inquietant i quasi misteriosa tornem a trobar els elements essencials de la seva gramàtica iconogràfica, uns elements fonamentals als quals l'artista sembla agafar-se amb tossuderia, com si fos una mena de salvavides..."

És innegable que ens enfrontem a uns judicis de valor nous de trinca, amb sintaxi i gramàtica iconogràfica incloses. I, per reblar-ho, amb l'oportuna menció d'un salvavides. Si els bous morts poguessin tornar a alçar les banyes!

Pere Calders